



NETOLICE, okr. Prachatice, Jihočeský kraj

Raně středověké hradiště, archeologický park

10.–12. století

Význam: Raně středověké přemyslovské správní centrum, na jehož místě je budován archeologický park.

Historie: Netolické *hradiště se v písemných pramenech objevilo poprvé v Kosmově kronice, která jej k r. 981 uvádí jako součást panství rodu Slavníkovců. S ohledem na stav dnešního poznání se však ličení kronikáře, který své dílo sepsal až na počátku 12. století, jeví jako velmi nepravděpodobné. Přestože nejstarší archeologické nálezy jsou *datovány již do 10. století, jednoznačný doklad o existenci hradiště přináší až písemná zmínka z r. 1088, kdy byly Netolice součástí systému knížecích správních „*hradů“ (v dnešní terminologii hradišť), tzv. hradske soustavy.

Tyto hrady představovaly centra knížecí moci, kterou zastupoval kastelán. K jeho povinnostem patřil

pravidelný výběr dávek, vymáhání povinností poddaných a rozhodování soudních sporů. K r. 1167 se v písemných pramenech objevuje jméno kastelána, správce netolického hradiště, Nemoje. Postavení správního centra si hradiště udrželo patrně až do r. 1256, kdy se Netolice dostaly do správy kláštera ve Zlaté Koruně.

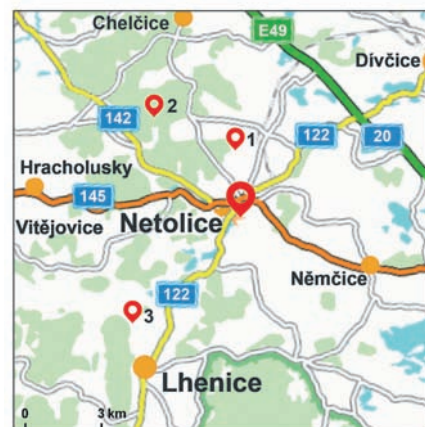
Popis: Hradiště se nachází na východním okraji města Netolice v poloze Na Jánu, na široké ostrožně nad potokem Rapačov. Stopy raně středověkého opevnění jsou viditelné především na východní a částečně i na severní a jižní straně *akropole hradiště. Půl hektaru velkou akropoli chránila hradba, dochovaná v podobě podkovovitého *valu, vysokého 1,5–2 m a širokého 10–15 m. Na jihovýchodě prochází opevněním jedna z novodobých přístupových cest (A).



↑ Pohled na rekonstruovanou hradbu raně středověkého hradiště v Netolicích od jihozápadu. Foto M. Pták, 2014.

↗ Detail palisády v rekonstruované raně středověké hradbě v archeoskanzenu Netolice. Foto Z. Příbyl, 2005.

□ Plán lokality podle Beneš J. a kol. 2010.

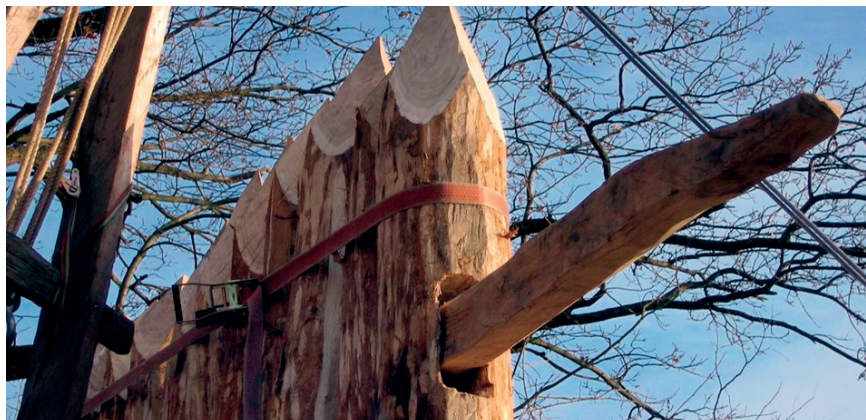
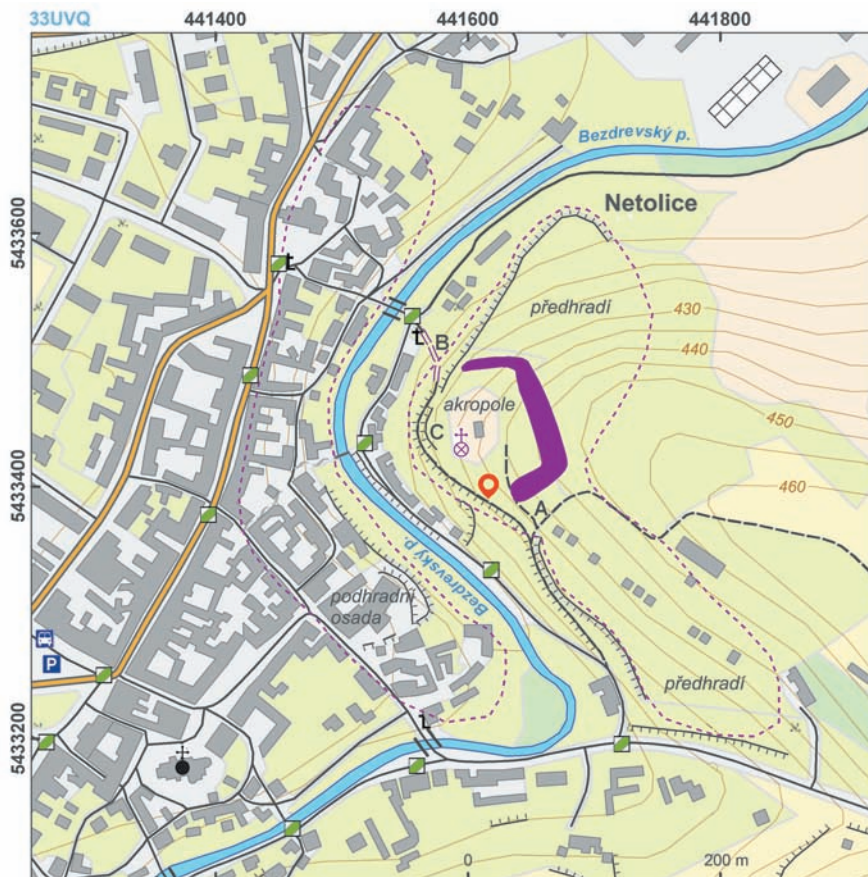


Na severním okraji akropole se do terénu zařezává hluboký *úvoz (**B**), o němž se uvažuje jako o původním vstupu do hradíště.

Pozůstatky opevnění *předhradí, které jsou zmiňovány ve starší literatuře, patrně podlehly mladším terénním úpravám; přesnou polohu a rozlohu předhradí lze proto pouze odhadovat. V odborné literatuře se uvažuje o dvou předhradích sledujících tvar terénu nad Bezdrevským potokem směrem severovýchodně a jihovýchodně od akropole. Na druhém břehu potoka, naproti hradíšti, lze předpokládat podhradní osadu, v níž se mohl soustřeďovat obchod a řemesla. Další část ohrazení, která však není na dnešním povrchu patrná, objevilo *geofyzikální měření na východní straně akropole, pod dnešním valem. Výsledky tohoto měření je možné interpretovat jako trojitý příkop a zřejmě jde o zbytky staršího opevnění.

Do r. 1789 stál ve středu akropole kostel sv. Jana Křtitele, jehož základy jsou v posledních několika letech postupně odkrývány při *archeologickém výzkumu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Přestože se stáří této církevní stavby zatím nepodařilo jednoznačně určit, jistou oporu pro datování představuje pohřebiště v jejím blízkém okolí, jehož počátky jsou kladeny do 12. století.

Na akropoli hradíště je od r. 2004 postupně budován archeologický park, v němž návštěvníci najdou repliku opevnění z 10. století (**C**), tvořenou *čelní kamennou plentou (opěrnou zdí), dřevohlinitou komorovou hradbou (srov. *opevnění dřevohlinité) a dubovou palisádou. Vyhlídková věž, která je součástí rekonstruovaného opevnění, nabízí krásný pohled





na dnešní město. Při stavbě byly v maximální možné míře využívány dobové nástroje a materiály s cílem ověřit původní technologické postupy. Občanské sdružení Archeopark Netolice zde pravidelně pořádá programy pro veřejnost, jejichž cílem je přiblížit každodenní život středověkého člověka. V budoucnosti je plánována stavba návštěvnického centra a několika srubů s řemeslnickými dílnami. [jm]

Literatura: Beneš J. a kol. 2010, 2012a, 2012b.

Navigační bod: N 49°03'02.22", E 14°12'03.27" (akropole).

Přístup: Z parkoviště na Mírovém náměstí po zelené turistické značce a za mostem odbočit k rekonstrukci opevnění na hradišti.

Rizika: Žádná.

Okolí: [1] Malovice u Netolic (PT), Viereckschanze: N 49°04'26.76", E 14°11'49.39" (2,6 km).

[2] Krtely (PT), halštatský a raně středověký mohylník: N 49°05'09.27", E 14°09'16.97" (5,1 km).

[3] Třebanice (PT), halštatské hradiště Velký Hrádeček: N 49°00'55.67", E 14°08'41.47" (5,7 km).



↖ Výstavba rekonstrukce raně středověké hradby v archeoskanzenu Netolice. Foto Z. Přibyl, 2005.

Archeologický atlas Čech

Vybrané památky od pravěku do 20. století

Archaeological Atlas of Bohemia

Selected sites from prehistory to the 20th century

Martin Kuna

a kolektiv:

Alžběta Danielisová, Dagmar Dreslerová, Jan Hasil,
Josef Hložek, Michaela Langová, Jan Mařík,
David Novák, Čeněk Číšecký, Zuzana Kačerová,
Eva Čepeláková, Judita Korteová, Dana Křivánková,
Petra Maříková Vlčková, Zdeněk Mazač, Jitka Říhová

Překlad resumé David J. Gaul

Revize překladu Zuzana Maritzová, Petra Maříková Vlčková

Vydal

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.,

Letenská 4, 118 01 Praha 1

a

Nakladatelství Academia, Středisko společných činností

AV ČR, v. v. i., Vodičkova 40, 110 00 Praha 1,

s podporou programu NAKI Ministerstva kultury ČR

Redakce neperiodických tisků

(Archeologický ústav AV ČR, Praha) Filip Laval

Fotografie na obálce Zuzana Kačerová

Logo AMČR Petr Kincl

Obálka, grafická úprava, sazba a zlom Zdeněk Mazač

Tisk Těšínská tiskárna, a.s.,

Štefánikova 1828/2, 737 01 Český Těšín

Vydání druhé, 2015

Ediční číslo 11779

ISBN 978-80-87365-82-3 (Archeologický ústav AV ČR, Praha)

ISBN 978-80-200-2526-5 (Academia)

Objednávky – Orders – Bestellungen:

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.,

Letenská 4, 118 01 Praha 1, Česká republika

Fax: +420 257532288, knihovna@arup.cas.cz

Knihu můžete zakoupit v síti knihkupectví Academia,

na www.academiaknihy.cz nebo v knihovně

Archeologického ústavu AV ČR v Praze.